

Sammenhæng mellem planlægning og praksis

Samspelet mellem samfundets forventninger og landbrugets drift og udvikling kan øges ved dialog, synliggørelse og videndeling.

Planchef, arkitekt m.a.a. Trine Eide
Videncentret for Landbrug
tre@vfl.dk

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Planlægning i det åbne land

Det åbne land har traditionelt altid været landmændenes domæne, og planlægning i traditionel byplanmæssig forstand har ikke været noget erhvervet skulle forholde sig særlig meget til. Kommunerne har nu overtaget ansvaret og fået tildelt en række opgaver, der medfører, at planlægningen rykker meget tættere ind på landbrugets hverdag, end erhvervet tidligere har været vant til. Det betyder på den ene side, at begge parter skal vende sig til at tale sammen om nye emner, men det åbner også muligheder for at se en lang række temaer i sammenhæng og skabe en helhedsorienteret planlægning, der fortsat skaber rum til udvikling.

Hvorfor er det en udfordring?

I det kommende planlægningsarbejde er der to temaer, kommunerne skal arbejde med, der har direkte forbindelse med landbruget - det er udpegning

af særligt værdifulde landbrugsområder og lokalisering af arealer til henholdsvis biogasanlæg og store husdyrbrug.

Denne opgave giver dog en række udfordringer, hvoraf der her kan nævnes et par stykker. Der mangler faglig viden om koblingen mellem produktionsplanlægning og den overordnede arealplanlægning. Der mangler desuden en kortlægning af og kendskab til den viden, der er forankret lokalt. Der kan være en risiko for, at man ikke får set på helhedsorienterede løsninger og muligheder, der rækker udover den stillede opgave. Det sker, hvis man eksempelvis udelukkende fokuserer på de store husdyrbrug, og de miljømæssige problemer de medfører. Så får man ikke hele paletten af produktionstyper og potentialer med, og det kan betyde, at vi ikke får andre temaer i spil, hvor der med fordel kunne være et samspil mellem den enkelte bedrift og lokalsamfundet. Et eksempel kunne være sammenhængende naturområder,

hvor drift og fritidslandskabelige interesser kan få gavn af hinanden.

At imødekomme disse udfordringer kræver gensidig respekt, samarbejde og faglige input fra de implicerede parter.

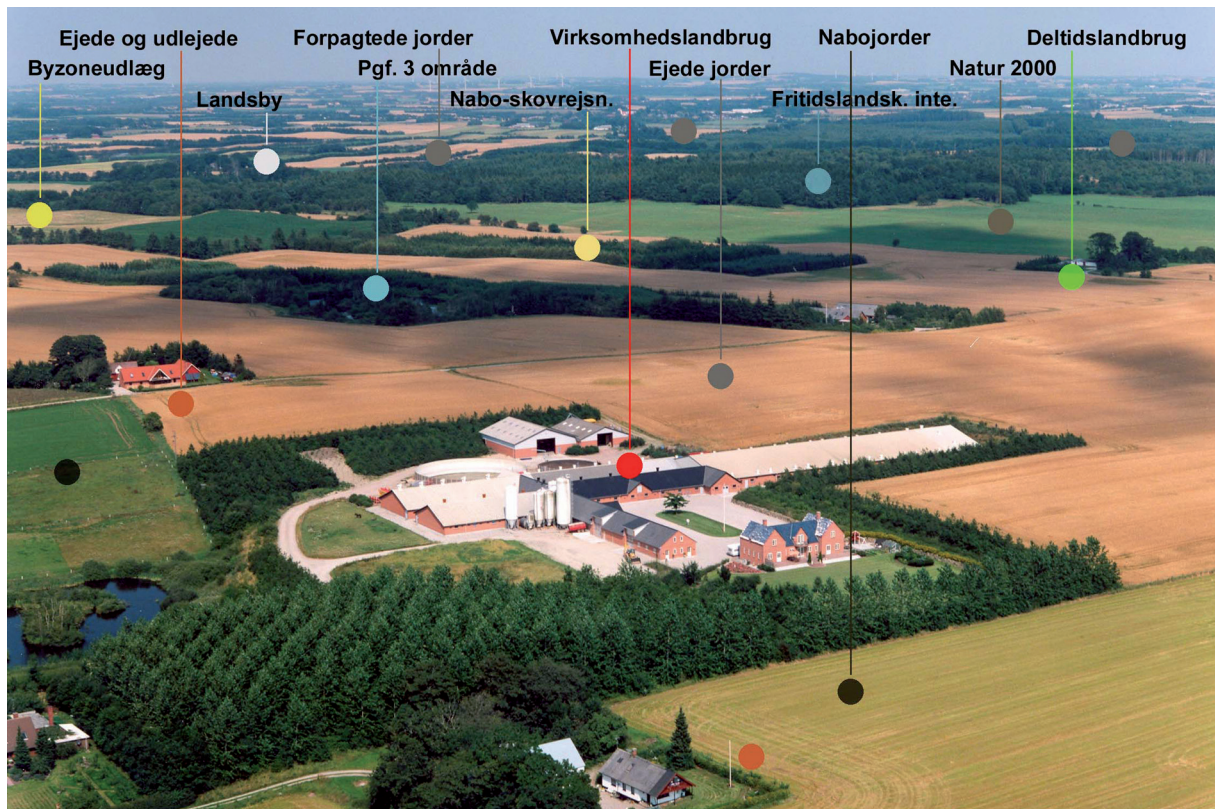
Vi har ikke nødvendigvis løsningen – endnu

Byplanlægningen har udviklet sig til et højt niveau, men der mangler kompetencer og red-

Kommunen
områder - landskaber - oplande - temaer

Landmanden
marker - drift - matrikler - afgrøder - udvikling

Der er mange emner at spille sammen om.

skaber til planlægning i det åbne land. Vi kan ikke nødvendigvis overføre allerede kendte planlægningsværktøjer og processer. Har vi eksempelvis, i sammenhæng, viden nok om emner såsom produktionsforhold, teknologi, udviklingsperspektiver og infrastruktur til at pege på hvilke arealer, der fremadrettet er særligt egnede til landbrug? Har vi gennemtænkt, hvordan den overordnede planlægning efterfølgende skal omsættes til praksis?

Planlægning og praksis – hvor er potentialet?

Nu er der lagt op til, at landbruget på en række punkter skal tildeles rammer via en overordnet planlægning. Disse rammer kan få indflydelse på udviklingsmulighederne fremadrettet. Den kommunale planlægning tager typisk udgangspunkt oppefra, i den store skala, ofte med grund-

lag i en række korttemaer, der tilsammen danner et overblik over begrænsninger og muligheder i et geografisk afgrænset område. For landmanden handler det om matrikler, marker, produktion og udviklingsmuligheder. Begge parter planlægger for fremtiden - men de gør det hver for sig!

Hvordan sikrer vi så samspil mellem samfundets forventninger og den måde landbruget drives og udvikles på? Hvordan laver vi koblingen mellem landmandens og den kommunale planlægning? En mulighed kunne være at lade ”landmanden” indgå som en del af planlægningsprocessen ved løbende at bidrage med erhvervsfaglige og virksomhedsmæssige erfaringer og udviklingstendenser.

Dialog og gensidig involvering

Dialog, synliggørelse og viden-

deling om ressourcer og udviklingsperspektiver fra både landmand og myndigheder vil øge muligheden for en frugtbar proces samt et større samspil om en lang række initiativer, også dem, der ikke er fokus på i dag. Det kan være sanering, genanvendelse af bevaringsværdige bygninger, landskabstiltag eller lokal udvikling.

Det kan også få betydning for nogle af de større samfundsmæssige indsatser, der skal håndteres, eksempelvis klimatilpasninger, energiproduktion, indsatser i forbindelse med vandmiljø, sammenhængende landskaber og naturområder, hvor kendskabet til de enkelte landmænds arealer kan være med til at generere konkrete samarbejder. ■